Co-funded by the European Union

Bulgaria - North Macedonia

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ЗЕЛЕНА ИНФРАСТРУКТУРА – ОБЩИНА ЩИП И ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ (2025–2030 Г.)

Проект BGMK0300060 „Трансформиране на градски обекти със зелени инфраструктури“, акроним EcoScape, Договор РД-02-29-439/02.07.2024, Интеррег VI-A ИПП България-Северна Македония.

Приоритет 1 – По-зелен граничен регион

Специфична цел RSO2.7 - Подобряване защитата и опазването на природата, биоразнообразието и зелената инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване

Дейност 1.2: Формулиране на план за действие (2025 – 2030 г.) за зелена инфраструктура за Щип и Гоце Делчев

Име на документа:	**План за действие за зелена инфраструктура за Щип и Гоце Делчев (2025 – 2030 г.)**
Разработено в рамките на проект:	**„Трансформиране на градски обекти със зелена инфраструктура - EcoScape“, финансиран по програма INTERREG VI-A IPA България - Северна Македония 2021–2027**
Отговорник за изпълнението на плановия документ:	**Център за развитие на Източен район за планиране**
Дата на създаване:	**Скопие, февруари 2026 година**

Отказ от отговорност - „Този документ е съфинансиран от Европейския съюз. Съдържанието му е изключителна отговорност на Центъра за развитие на Източния район за планиране и на Община Гоце Делчев и не отразява непременно гледните точки на Европейския съюз.“

Цел и обхват

Този план за действие (2025–2030 г.) операционализира изпълнението на Съвместната стратегия за зелена инфраструктура (2025–2035 г.) на ниво община Щип и община Гоце Делчев.
Планът установява:

- приоритетни пространствено определени интервенции,
- фази на изпълнение,
- изпълнители на дейности,
- индикатори за мониторинг,
- индикативна бюджетна логика.

Периодът 2025–2030 г. представлява първия цикъл на изпълнение.

ОБЩИНА ЩИП

Пространствени приоритети

1. Градски речен коридор – Отиня

Река Отиня представлява основната синьо-зелена ос в градското ядро на Щип. Съществуващите кейове и озеленени участъци позволяват по-нататъшно укрепване на зелената структура и подобряване на общественото пространство.
Приоритетни насоки:

- озеленяване на коритото,
- увеличена сянка и дървета,
- непрекъсната пешеходна свързаност,
- мерки за предотвратяване на отпадъци в речното корито.

2. Градска част на Брегалница

Брегалница има по-широко екологично и хидрологично значение. В градската част са необходими интервенции, насочени към:

- стабилизиране на бреговете,
- подобряване на достъпа до пешеходния мост,
- защита от ерозия,
- интегриране на естествена растителност.

3. Централна градска зелена мрежа

Районът около ул. „Васил Главинов“ и ул. „Маршал Тито“ е зона с повишен топлинен стрес и интензивна градска активност.
Приоритетни мерки:

- обновяване и разширяване на дървесната растителност,
- подмяна на болни дървета,
- засенчване на автобусни спирки,
- въвеждане на пропускливи повърхности, където е възможно.

4. Селски зелени зони – Сеняк

Квартал Сеняк е приоритетна зона за озеленяване.
Приоритетни мерки:

- допълнително засаждане на дървета,
- засенчване на детски площадки,
- монтаж на кофи за разделно събиране на отпадъци,
- програма за редовна поддръжка.

5. Образователна зелена мрежа

Училищните дворове представляват ключови местни зелени ядра.
Обхванати училища:

- Начално училище „Ванчо Пърке“
- Начално училище „Тошо Арсов“
- Начално училище „Гоце Делчев“
- Начално училище „Димитър Влахов“

Мерки:

- засаждане на дървета,
- засенчване,
- малки дъждовни градини, където е възможно,
- образователни дейности.

6. Исар – градско-природна рамка

Хълмът Исар има ландшафтно и културно значение.
Мерки:

- контрол на ерозията,
- маркиране на пешеходни пътеки,
- защита от неконтролирана урбанизация.

16.1 Динамика на изпълнението (2025–2030 г.)

2025 – Институционална структура и бързи мерки (Висок приоритет)

- Създаване на зелен кадастър
- Допълнително озеленяване на бреговете на Отиня
- Разделно събиране на отпадъци – Отиня
- Допълнително озеленяване на парк в Сеняк
- Допълнително озеленяване на училищните дворове (първа фаза)
- Кампания „Зелен Щип“

2026–2027 – Градска свързаност и адаптация към климата

- Програма за озеленяване на дървета (ул. „Васил Главинов“, ул. „Маршал Тито“)
- Подмяна на болни дървета
- Засенчване на автобусни спирки
- Уловители за боклук в речните корита
- Подобряване на достъпа до пешеходния мост на Брегалница
- Озеленяване на училища (втори етап)

2028–2029 – Речни и структурни интервенции

- Стабилизиране на бреговете на Брегалница
- Частична ренатурализация на Отиня
- Реновиране на централен парк
- Микрозелени зони в гъсто населени райони
- Градско залесяване

2030 г. – Консолидиране и преразглеждане

- Финализиране на мерките за реките

- Разширяване на програмата за залесяване
- Средносрочна оценка
- Годишен доклад за зелената инфраструктура

ПРОСТРАНСТВЕНИ ПРИОРИТЕТИ

1. ГРАДСКИ РЕЧЕН КОРИДОР – РЕКА ГРАДСКА

Река Градска е основната синьо-зелена артерия в градското ядро на град Гоце Делчев. Реката, преди всичко, е „зелена артерия“ и гръбнак на градската екосистема и образува линейно пространство, което улеснява проникването на местната флора и фауна в сърцето на урбанизираната територия и има положителна роля в терморегулаторния режим в централните градски райони, канализирайки движението на по-студени въздушни маси от планината към града. От друга страна, река Градска е критична инфраструктура за управление на риска от наводнения, поради специфичното местоположение на град Гоце Делчев в подножието на Пирин планина, където при определени хидрометеорологични условия рискът от внезапни наводнения и високи речни води е значителен.

Планираните дейности са:

- Проектно-проучвателна работа и подготовка на инвестиционен проект, авторски надзор;
- Възстановяване на оттока на речното корито в комбинация с други екологично приемливи мерки за защита от наводнения;
- Биологично укрепване на бреговете – защита на бреговете с габиони, затревяване на склоновете;
- Изграждане на земно-насипни/каменно-насипни насипи;
- Изграждане на зелена инфраструктура с цел адаптация към изменението на климата - 4 хектара.

---

2. ПОДОБРЯВАНЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ЗЕЛЕНАТА ИНФРАСТРУКТУРА В ЦЕНТРАЛНАТА ГРАДСКА ЗОНА НА ГРАД ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ

Инициативата е изцяло свързана с подобряването и увеличаването на зелената инфраструктура в градската зона, което има силен екологичен ефект, намалява всички форми на замърсяване, включително намаляване на въглеродните емисии чрез повече зелени зони, насърчава биоразнообразието в града, намалява микротемпературите и освен това има социална функция за почивка и отдих.

Планираните дейности са:

- Предпроектно проучване, инвентаризация и картографиране на съществуващата паркова растителност;

- Изготвяне на инвестиционен проект за модернизация на зелената инфраструктура в централната градска зона;

- Изпълнение на строително-монтажни работи по озеленяване на тревни площи, цветни градини, дървета и храсти, напоителна система, мрежа от пешеходни алеи, пейки, перголи и кошчета за отпадъци, подмяна на субстрати от естествени материали, ремонт на 2 фонтана, парково осветление и видеонаблюдение в централната градска зона.

---

3. РЕКОНСТРУКЦИЯ НА УЛИЦА „БЯЛО МОРЕ“ И СВЪРЗАНОТО С НЕЯ МЕЖДУБЛОКОВО ПРОСТРАНСТВО В ЗОНА 107

Инициативата е изцяло свързана с подобряване и увеличаване на зелената инфраструктура в градската зона, като приоритет се дава на междублоковите пространства в обхвата на ул. „Бяло море“, като същевременно се подобрява пътната инфраструктура и транспортните връзки.

Планираните дейности са:

- Изготвяне на инвестиционен проект за реконструкция на ул. „Бяло море“ и прилежащото междублоково пространство в кв. 107;

- Изпълнение на строително-монтажни работи по реконструкцията на улицата;

- Изпълнение на всички съпътстващи дейности, необходими за реализирането на проекта - ОСИП, строителен надзор, въвеждане в експлоатация на съоръжението, организация и управление, одит, информация и комуникация.

---

4. РАЗВИТИЕ И ОЗЕЛЕНЯВАНЕ НА ПАРКОВЕ И МЕЖДУБЛОКОВИ ПРОСТРАНСТВА

Междублоковите пространства са ключов елемент в зелената инфраструктура. Освен че подобряват естетическия вид на градската среда, те имат и много важна екологична роля, тъй като подобряват микроклиматичните условия и обогатяват градското биоразнообразие. Инициативата е изцяло свързана с подобряването и разширяването на зелената инфраструктура в градската зона, като приоритет се дава на междублоковите пространства.

Планираните дейности са:

- Изграждане на детски площадки, с. Буково;

- Преустройство на междублокови пространства в кв. 52, гр. Гоце Делчев;

- Преустройство на междублокови пространства в жилищен комплекс „Юг“, гр. Гоце Делчев;

- Преустройство на междублокови пространства в жилищен комплекс „Дунав“ и прилежащата улична мрежа, гр. Гоце Делчев.

---

5. ПОДДРЪЖКА НА УЛИЧНАТА РАСТИТЕЛНОСТ

Уличната растителност, освен естетическата си роля, оказва положително въздействие и върху качеството на атмосферния въздух и качеството на живот в град Гоце Делчев. Поради тази причина поддържането на съществуващата и разширяването на териториалния обхват на уличната растителност са ключови за подобряване на градската среда.

Предвидените активности се:

- Засаждане на нови дървета;
- Поддържане на съществуващата улична растителност;
- Изграждане и поддържане на дигитален регистър.

---

6. ЗЕЛЕНИ КОРИДОРИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ВЪЗДУХА И ОБОГАТЯВАНЕ НА ГРАДСКОТО БИОРАЗНООБРАЗИЕ

Градската и крайградската растителност, освен естетическата си роля, оказва положително влияние и върху качеството на атмосферния въздух и качеството на живот в град Гоце Делчев. Поради тази причина запазването на съществуващите и разширяването на териториалния обхват на зелените коридори, които свързват градските с крайградските зони, е ключово за подобряване на градската среда.

Планираните дейности са:

- Засаждане на нови дървета;
- Изграждане на най-малко 50 декара нова зелена инфраструктура.

---

7. ПОДДЪРЖАНЕ НА ЗЕЛЕНА ИНФРАСТРУКТУРА В ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ИНСТИТУЦИИ

Зелените пространства в образователните институции са локални зелени ядра от голямо значение за осигуряване на здравословна градска среда за най-уязвимите социални групи, т.е. деца и младежи..

Предвидените дейности са:

Мерки:

- Поддържане на зелени площи в образователните институции;
- Засаждане на нова дълготрайна растителност;
- Засенчване;

- Изграждане на поливни системи;
- Обучения на открито.

---

8. ИЗГРАЖДАНЕ НА ВЕЛОСИПЕДНИ И ПЕШЕХОДНИ МАРШРУТИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ

Велосипедните алеи и туристическите пътеки са „кръвоносната система“ на зелената инфраструктура. В съвременния урбанизъм те не се разглеждат просто като асфалтови пътеки за движение, а като многофункционални коридори, които интегрират транспорт, екология и здраве.

Планираните дейности са:

- Предпроектно проучване и проектиране;
- Изграждане на велосипедна алея с маршрут Гоце Делчев – Марчево – Огняново – Балдево – Господинци – Гоце Делчев;
- Поддръжка и изграждане на нови еко/туристически маршрути.

---

9. МЕРКИ ЗА КРЪГОВА, РЕСУРСНО-ЕФЕКТИВНА ИКОНОМИКА И УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Преходът към кръгова и ресурсно ефективна икономика е ключов стълб в съвременното градско развитие, особено в контекста на проекти като „зелени артерии“ и обновяването на междублоковите пространства. Основната идея е да се премине от модела „вземи-направи-хвърли“ към затворен цикъл, при който отпадъците се трансформират в ресурс.

Планираните дейности са:

- Селективно събиране на отпадъци;
- Събиране на биоразградими отпадъци;
- Закупуване и монтаж на местни компостери.

16.2 ДИНАМИКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО 2025–2030

2025 – ИНСТИТУЦИОНАЛНО ОТНОШЕНИЕ И БЪРЗИ МЕРКИ

Висок приоритет

- Изграждане на дигитален регистър на дългогодишната растителност;
- Разделно събиране на отпадъци;
- Текуща поддръжка на зелената система.

2026–2027 – ГРАДСКА СВЪРЗАНОСТ И АДАПТАЦИЯ КЪМ КЛИМАТА

- Подмяна на болни дървета;
- Проектно-проучвателни работи за определяне на точния обхват на дейностите по предотвратяване на наводнения и картографиране на застрашените части от река Градска;
- Разделно събиране на отпадъци;
- Възстановяване на оттичането на речното корито в комбинация с други екологично приемливи мерки за защита от наводнения;
- Предпроектно проучване, инвентаризация и картографиране на съществуващата дългогодишна паркова растителност.

2028–2029 – РЕЧНИ И СТРУКТУРНИ ИНТЕРВЕНЦИИ

- Биологично укрепване на бреговете - защита на бреговете с габиони, затревяване на склоновете по течението на река Градска;
- Преустройство на междублокови пространства и изграждане на зелена инфраструктура;
- Ремонт и поддръжка на централния парк в град Гоце Делчев;
- Изграждане на зелени спирки, покриви и стени;
- Изграждане на зелени коридори.

2030 – КОНСОЛИДАЦИЯ И РЕВИЗИЯ

- Завършване на мерките за защита от наводнения и укрепване на речните брегове;
- Разширяване на програмата за изграждане на зелени коридори;
- Оценка на изпълнението на предвидените мерки

16.3 Консолидирана таблица с мерки

За община Щип

Бр	Мярка	Локация	Период	Приоритет	Индикатор	Бюджетна категория
1	За озеленяване и подреждане на речния бряг	Река Отиня	2025–2027	Висок	км чист участък; брой засадени дървета	Капитал + поддръжка
2	Непрекъсната свързаност на пешеходците	Отиня – център	2025–2028	Висок	дължина на свързания път	Среден капитал
3	Крайбрежна стабилизация	Брегалница	2028–2029	Висок	м стабилизиран бряг	По-висок капитал
4	Подобряване на достъпа до пешеходен мост	Брегалница	2026–2027	Висок	брой редактирани достъпи	Средно
5	Градско залесяване	Цялата община	2029–2030	Среден	брой новозасадени дървета	Средно
6	Ремонт на квартален парк	Квартал Сеняк	2025–2026	Висок	м² озеленена площ	Средно
7	Микро зелени зони	Гъсто населени райони	2029–2030	Среден	брой реализирани локации	Ниско
8	Озеленяване на училищния двор	Начално училище "Ванчо Пърке"	2025–2027	Висок	% защрихована площ	Ниско–средно
9	Озеленяване на училищния двор	ООУ "Тошо Арсов"	2025–2027	Висок	брой засадени дървета	Ниско–средно
10	Озеленяване на училищния двор	ООУ „Гоце Делчев“	2026–2028	Среден	м² зелена площ	Ниско
11	Озеленяване на училищния двор	ООУ „Димитър Влахов“	2026–2028	Среден	брой засадени дървета	Ниско
12	Програма за редове от дървета	ул. „Васил Главинов“	2026–2030	Висок	дължина с непрекъсната сянка	Средно
13	Ремонт на централния парк	Централна зона	2028–2029	Висок	м² реновирана площ	Средно
14	Разделяне на отпадъци	Бряг Отиня	2025–2026	Висок	кг селектирани отпадъци	Ниско
15	Разделяне на отпадъци	Парк Сеняк	2025–2026	Висок	брой поставени кошове	Ниско
16	Събирачи на отпадъци	Критични точки – Отиня	2026–2028	Висок	брой инсталации	Средно
17	Зелен кадастър	Цяла община	2025–2026	Висок	установена база	Ниско–средно
18	Годишен отчет	Община Щип	2025–2030	Висок	1 доклад годишно	Оперативно

19	Частична ренатурализация	Отиня – периферия	2028–2030	Среден	м естествено устроен бряг	Повисоко
20	Градско-селски зелен пояс	Периферна зона	2026–2029	Среден	м колан	Средно
21	Засенчване на автобусни спирки	Център	2026–2028	Среден	брой засенчени спирки	Ниско–средно
22	Пропускливи повърхности	Обществени паркинги	2027–2030	Нисък	м² заменена площ	Средно
23	Възстановяване на дървесни насаждения	Ул. „Маршал Тито“	2026–2030	Висок	брой подменени дървета	Средно
24	Контрол на ерозията	Исар	2025–2027	Среден	брой третирани точки	Ниско–средно
25	Маркиране на екологични пътеки	Исар	2026–2028	Среден	км маркирани пътеки	Ниско
26	Градски дъждовни градини	Централна зона	2027–2030	Среден	брой реализирани	Средно
27	Реконструкция на сенчести площадки за игра	Сеняк / център	2026–2027	Среден	брой реконструирани	Средно
28	Зелени покриви	Обществени съоръжения	2027–2030	Нисък	брой обекти	Средно
29	Инвентаризация на стари дървета	Център	2026	Среден	подготвен регистър	Ниско
30	Програма за подмяна на болни дървета	Цяла община	2026–2030	Среден	номерът е заменен	Средно

За община Гоце Делчев

Бр.	Мерка	Местоположение	Период	Приоритет	Индикатор	Бюджетна категория
1	Проектно-изследователска работа за определяне на точния обхват на дейностите по предотвратяване на наводнения и картографиране на застрашените райони	Река Градска	2025–2027	Висок	Брой проведени изследвания	Капитал + поддръжка
2	Възстановяване на потока на речното корито в комбинация с	Река Градска	2025–2028	Висок	м почистено речно корито	По-висок капитал

	други екологично приемливи мерки за защита от наводнения					
3	Биологично укрепване на бреговете – защита на бреговете с габиони, затревяване на склоновете	Река Градска	2028–2029	Висок	м подсилени брегове	По-висок капитал
4	Изграждане на малки буферни басейни в речното корито	Река Градска	2026–2027	Висок	Брой построени буферни басейни	По-висок капитал
5	Предпроектно проучване, инвентаризация и картографиране на съществуващата паркова растителност	Гр. Гоце Делчев	2026–2030	Среден	Брой изследвания	Средно
6	Развитие на съществуващата зелена инфраструктура	Гр. Гоце Делчев	2025–2027	Висок	м² аранжирана площ	Средно
7	Изграждане на зелена инфраструктура в междублоковото пространство в квартал 107	Гр. Гоце Делчев	2025–2027	Висок	м² изградена зелена инфраструктура	Средно
8	Развитие на междублоковото пространство в квартал 52	Гр. Гоце Делчев	2025–2027	Висок	м² изградена зелена инфраструктура	Средно
9	Развитие на междублокови пространства в жилищен комплекс „Юг“, град Гоце Делчев	Гр. Гоце Делчев	2025–2027	Висок	м² изградена зелена инфраструктура	Средно
10	Развитие на междублокови пространства в жилищен комплекс „Дунав“	Гр. Гоце Делчев	2026–2027	Висок	м² изградена зелена инфраструктура	Средно
11	Поддържане на улична растителност	Гр. Гоце Делчев	2026–2030	Среден	Брой обработени и новозасадени дървета	Ниско
12	Зелени коридори за подобряване качеството на атмосферния въздух и обогатяване на градското биоразнообразие	Община Гоце Делчев	2026–2030	Висок	Декари изградена зелена инфраструктура	Средно
13	Изграждане на велосипедни алеи на територията на община Гоце Делчев	Община Гоце Делчев	2028–2030	Среден	км изградени нови велосипедски патеки	Средно

14	Разделно събиране на отпадъци	Община Гоце Делчев	2025–2030	Висок	кг разделно събрани отпадъци	Средно
15	Събиране на биоразградими отпадъци	Община Гоце Делчев	2025–2030	Висок	кг събрани биоразградими отпадъци	Средно
16	Изграждане на зелени спирки, покриви и стени	Гр. Гоце Делчев	2026–2020*	Среден	м² изградена инфраструктура	Ниско–средно
17	Борба с ерозионните процеси	Община Гоце Делчев	2025–2030	Среден	м² обработени терени	Ниско–средно
18	Изграждане и поддръжка на зелена инфраструктура в образователни институции	Община Гоце Делчев	2025–2030	Среден	Брой новозасадени дървета / м² поддържана зелена инфраструктура	Средно
19	Поддръжка и изграждане на екопътеки и пешеходни маршрути	Община Гоце Делчев	2026–2030	Среден	км поддържана/новоизградена пешеходна инфраструктура	Ниско
20	Изграждане на дигитален регистър на дългогодишната растителност	Гр. Гоце Делчев	2025–2026*	Висок	Брой изградени регистри	Средно

16.4 Индикатори за мониторинг

- м² зелени площи на глава от населението
- Брой новозасадени дървета
- Дължина на озеленените речни пояси (км)
- % засенчени училищни дворове
- Количество селектирани отпадъци (кг/година)
- Годишен доклад за изпълнението

През 2030 г. се провежда средносрочен преглед.

16.5 Бюджетна логика

Планът за действие не установява фиксирани бюджети, а по-скоро индикативни категории инвестиции:

- Ниска инвестиция – училищни дворове, сортиране на отпадъци, инвентаризация
- Средна инвестиция – редици от дървета, квартални паркове, дъждовни градини
- По-висока инвестиция – стабилизиране на речните брегове и ренатурализация

Източници на финансиране:

- Общински бюджет
- Национални програми
- Инструменти на ЕС и трансгранични фондове
- Публично-частни партньорства